

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Tanase împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative, stabilirea indemnizației și repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei din 27 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-464/24
NR. PIGD 2-21106927-01-3ra-28052024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza, judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani: C. Guzun
Curtea de Apel Chișinău : V. Sîrbu, A. Braga, V. Negru,

20 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 16 iulie 2021, Olga Tanase a înaintat acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind anularea actelor administrative, stabilirea indemnizației și repararea prejudiciului moral.

2. În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, se află în raporturi de muncă cu SRL „Lion Gri”, având drepturi și obligații de salariat, care conform art. 45, 46 din Codul muncii se raliază la categoria unui izvor generator de drepturi și obligații (contract). În perioada 18.03.2021-10.04.2021 s-a aflat în incapacitate de muncă pentru motive de sănătate, ceea ce potrivit art. 75 din Codul muncii a condus la suspendarea contractului individual de muncă, respectiv apare dreptul la primirea indemnizației pentru incapacitate de muncă.

3. A invocat reclamanta că a depus actele necesare pentru primirea acestei plăți sociale, însă s-a adoptat decizia de refuz pentru faptul că în perioada de calcul nu sunt achitate contribuții de asigurări sociale, deși această obligație tine de angajator, nu de angajatul Olga Tanase, iar CNAS dispune de suficiente mecanisme juridice pentru a impune la plată, inclusiv prin intermediul organului fiscal sau pe cale judiciară. Prin urmare, atitudinea subdiviziunii teritoriale este în afara controlului reclamantei, neputând fi responsabilă de obligațiile angajatorului, în raport cu cele ale autorităților statului.

4. A notat că în situația creată și în temeiul art.165 din Codul administrativ, Tanase Olga a formulat la data de 02.06.2021 cerere prealabilă în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale prin care s-a solicitat anularea deciziei de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă nr.2021/94/1/37046 din 11.05.2021, stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă în perioada concediului medical 18.03.2021-10.04.2021 și repararea prejudiciului moral în mărime de 1.000 de lei pentru impedimentele create în mod nelegitim în exercitarea drepturilor fundamentale.

5. Astfel, prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale din 17.06.2021, s-a respins cererea prealabilă ca fiind neîntemeiată. Reclamanta consideră ilegale actele administrative individual defavorabile identificate prin decizia de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă nr.2021/94/1/37046 din 11.05.2021 și răspunsul la cererea prealabilă a pârâtei nr.T-1106/21 din 17.06.2021.

6. A solicitat reclamanta, anularea deciziei de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă nr. 2021/94/1/37046 din 11.05.2021, în privința lui Tanase Olga și a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-1106/21 din 17.06.2021 privind respingerea cererii prealabile; stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă, în perioada concediului medical 18.03.2021-10.04.2021, în privința lui Tanase Olga; repararea prejudiciului moral în mărime de 1000 de lei, conform art. 24 alin. 2 din Codul administrativ, pentru impedimentele create în mod nelegitim în exercitarea drepturilor fundamentale.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 03 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis integral acțiunea înaintată de Olga Tanase. S-a anulat decizia de refuz în stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă nr. 2021/94/1/37046 din 11.05.2021 adoptată în privința Olgăi Tanase și răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. T-1106/21 din 17.06.2021 privind respingerea cererii prealabile, ca fiind ilegale. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească indemnizația pentru incapacitate de muncă, în perioada concediului medical 18.03.2021-10.04.2021 în privința Olgăi Tanase. S-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul Olgăi Tanase suma de 1 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral.

8. La data de 14 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel nemotivat, ulterior motivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 aprilie 2023, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin decizia din 27 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 03 aprilie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

10. În susținerea poziției sale instanța de apel a reținut că, este neîntemeiat argumentul invocat de apelant precum că, angajatorul a calculat venit și contribuții de asigurări sociale, însă contribuțiile nu au fost achitate, or instanța de fond întemeiat a stabilit că, potrivit art.28 al Legii privind

sistemul public de asigurări sociale, (1) neplata contribuției de asigurări sociale la termenele stabilite atrage după sine majorări calculate pentru fiecare zi de întârziere, pînă la data plății sumei datorate, inclusiv. (2) Cuantumul majorărilor de întârziere prevăzute la alin. (1) se stabilește prin legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul respectiv. (3) Sumele reprezentând majorările de întârziere, se fac venit la bugetul asigurărilor sociale de stat. (4) Calcularea majorărilor de întârziere se efectuează de către Casa Națională.

11. A mai indicat că, potrivit art. 30 alin.1 al Legii privind sistemul public de asigurări sociale, în cazul neplătii, în termenele stabilite la art. 26, a contribuțiilor datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, Serviciul Fiscal de Stat procedează la aplicarea măsurilor de executare silită, conform legislației fiscale.

12. Prin urmare faptul că angajatorul nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de lege pentru angajatul întreprinderii, aceste omisiuni nu pot fi imputate și puse în seama angajatului/intimatei, din care motiv Casa Națională de Asigurări Sociale urmează să stabilească indemnizația pentru incapacitate de muncă, în perioada concediului medical 18.03.2021-10.04.2021 în privința intimatei Tanase Olga.

13. Cu referire la prejudiciul moral, Curtea de Apel a menționat că, potrivit art. 19 alin. (1), (3) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferințele fizice și psihice, precum și diminuarea calității vieții. În cazul vătămării sănătății, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic).

14. Drept urmare, legiuitorul a reglementat contenciosul administrativ de plină jurisdicție, persoana vătămată într-un drept al său prevăzut de lege printr-un act administrativ emis de o autoritate publică având posibilitatea să solicite nu doar anularea actului și recunoașterea dreptului pretins, ci și repararea prejudiciului ce i-a fost cauzat, inclusiv, prejudiciul moral. Or, dreptul reclamantei de a solicita încasarea de la pârât a despăgubirii sub forma echivalentului bănesc pentru prejudiciul moral cauzat prin refuzul ilegal în stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă, instanța de judecată, reglementând dreptul oricărei persoane de a solicita repararea prin echivalent bănesc a prejudiciului nepatrimonial (moral), a reglementat, în art. 2037 Cod civil, anumite criterii în funcție de care se stabilește mărimea compensației pentru prejudiciul moral.

15. A mai invocat instanța de apel că, instanța de fond întemeiat a determinat mărimea prejudiciului moral cauzat intimatei, prin acțiunile apelantei și anume refuzul în stabilirea indemnizației pentru incapacitate de muncă și ignorarea prevederilor legale imperative. Mai mult, instanța de fond corect a aplicat normele de drept care se referă speței, a dat apreciere

completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

16. A concluzionat Curtea de Apel Chișinău că, nu pot fi reținute argumentele apelantului cu referire la faptul că prima instanță a aplicat incorect prevederile normelor de drept material și că concluziile primei instanțe expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

EXERCITAREA CĂII DE ATATC ÎN ORINE DE RECURS

17. La 22 mai 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs împotriva deciziei din 27 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi.

18. În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel nu a verificat totalitatea circumstanțelor, și a emis acte judecătorești neîntemeiate.

19. În conformitate cu art. 118 alin. 3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească, pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate. Potrivit art. 373 alin. (1)-(3), (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

20. Recurentul a susținut că, prin prisma normelor de drept citate, opinează că aprecierea probelor de către instanța de apel a fost una defectuoasă și arbitrară fapt ce vine în contradicție cu prevederile legislației procedurale civile cât și cu dreptul la un proces echitabil.

21. A menționat că apreciere a probelor nu înseamnă arbitrar, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii, motivarea exprimându-se prin faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să indice motivele unei asemenea soluții.

22. Prin urmare constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise.

23. Consideră recurentul că instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al

apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente speței, fapt ce a succedat adoptarea unei soluții nemotivate.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

25. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

26. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

27. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

28. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 14 mai 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.98). Cererea de recurs a fost depusă la data de 22 mai 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

29. La data de 17 iulie 2024, Olga Tanase, reprezentată de avocatul Tudor Leșanu, a depus referință, prin care a solicitat declararea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, ca inadmisibil.

30. Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

31. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

32. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

33. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

36. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

37. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretenși argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

38. Completul de judecată al Curții Supreme de justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

39. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

40. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

41. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc